

« zurück blättern vor »

SZTAB subst. m., ab 1681; ‘Führungsorgan in der Armee; auch übertr.’ – ‘organ dowodzenia w wojsku; też przen.’: 1681 SZLESTW 249 *ruszyć się musieli / Z sztabu generalnego*. ◦ 1788 Koł.List 1 37, L *Specyfikacya osób, z których się ma składać sztab generalny*. ◦ (1832) 1833 D₃ I 60, SJAM *I tu przeniósł się s całym głównym sztabem szpiegów*. ◦ 1834 PT IX 67, SJAM *Sztab stał we dworze, a z nim zbrojnej szlachty wiele*. ◦ 1834 PT XI 87, SJAM *W mieście pobliskim stanął główny sztab książęcy*. ◦ (1886) 1949–1951 Sienk.Pot. III 275, DOR *Jenerał przyjął ich w otoczeniu sztabu i wszystkich znamienitych pułkowników*. ◦ 1901 Smol.W.Pisma II 391, DOR *W sztabie generalnym wojska W. Księstwa Litewskiego pełnił urząd regenta z rangą porucznika kawalerii narodowej*. ◦ (1934) 1948 Goj.Ziemia 76, DOR *Ma ona cały sztab doradców, teraz z okazji choroby Juliana wsiąkł tam i doktor Mika*. ◦ 1951 Kurek Ocean 16, DOR *Jest oficerem łącznikowym lotnictwa przy sztabie armii*. – TR, L, SWIL, SW, DOR sowie BAN. ◊ **Etym:** nhd. *Stab* subst. m., ‘Gesamtheit der höheren Offiziere eines Heeres’, GRI. ◊ **Der:** *sztabowy* adj., (vor 1792) 1951 Kit.Opis 359, zuerst geb. L; *sztabny* adj., zuerst geb. L. ❖ Deutsche Belege für *Stab* im oberen Sinne stammen aus dem Ende des 17. Jhs. (GRIMM 5, 3377e s.v. *General*). Vorausgegangen ist *Hofstab* (1651), auch *Hofstat*, und “halb spanisch”(GRIMM) *hoffstado*; nach span. *estado mayor*, woraus sich franz. *état-major* (1676) ableitet (GRIMM). Der deutsche Erstbeleg für *General-stab* erscheint 1665 oder 1668 (GRIMM). Nhd. *Stab* ‘Führungsorgan’ ist wohl zunächst als Abkürzung von *Hofstab* entstanden, wo *Stab* eine metaphorische Verwendung der Bedeutung ‘Abzeichen der militärischen (u. dgl.) Gewalt’ ist, vgl. noch 1711 *generalstab* ‘bâton du commandement’ (Rädlein bei GRIMM).

« zurück blättern vor »